

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu ustaw

1. o zalesieniu ochronnem;
2. o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Wysoki Sejmie!

Projekty ustaw, które niniejszem przedkładamy, są wynikiem uchwał Wysokiego Sejmu z 9. lutego 1897 i z 19. lutego 1898.

Pierwsza w formie rezolucyi do rządu, powzięta w załatwieniu wniosku p. Średniawskiego, domagającego się zalesienia nagich stoków górskich, opiewa:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby polecił swoim organom inspekcji leśnej ściśle przestrzeganie postanowień ustawy lasowej w Karpatach oraz przy projektach zabudowań potoków górskich uwzględniał w szerszej mierze zalesienie nagich stoków górskich“.

Druga powzięta również na skutek wniosku tegoż samego posła, którym żądał wyznaczenia corocznie kwoty 10.000 zlr. na zalesienie stoków górskich, zawiera następujące polecenie:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawę poruszoną wnioskiem posła Średniawskiego zbadał tak w kierunku możliwości kultury leśnej na stokach gruntów górskich, jak również w tym kierunku, czy c. k. Rząd byłby skłonny na ten niezaprzeczenie ważny cel kultury krajowej przyjąć z odpowiednią finansową pomocą“.

W odpowiedzi na pierwszą rezolucję jako też na zapytanie Wydziału krajowego wystosowane do c. k. Rządu w kierunku drugą uchwałą wskazanym, zakomunikowało c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 23. stycznia 1899 l. 14037/98 treść reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 10. grudnia 1898 l. 15291, w którym c. k. Ministerstwo wypowiada przedewszystkiem zapatrywanie, iż cel, do którego zdąża u wstępu powołana rezolucya, nie da się osiągnąć przez zastosowanie i wykonywanie przepisów ustawy lasowej i że rozwiązanie kwestyi zalesienia stoków górskich w Galicyi da się osiągnąć tylko w drodze ustawodawczej.

Zdanie to opiera c. k. Ministerstwo na tem, iż rozchodzi się tu o takie znaczne niezalesione przestrzenie, które nie podlegają obecnie przepisom ustawy lasowej, ponieważ nie są przeznaczane dla kultury leśnej a dalej na tem, że postanowienia ustawy o zarządzeniach mających na celu nieszkodliwe odwrócenie wód górskich z 30. czerwca 1884 Nr. 117 Dz. p. p. dadzą się zastosować tylko do tych przestrzeni, które leżą w dorzeczach, mających się zabudować potoków górskich a i w tych wypadkach o tyle tylko, o ile to jest potrzebnem w interesie zabudowania tych potoków.

Ministerstwo doradza tedy drogą ustawodawczą, jako jedynie skuteczną i wskazuje na inne kraje koronne, w których sprawę tę w ten sposób załatwiono. Mianowicie wskazuje na krajową ustawę o zalesieniu karstu w Krainie z dnia 9. marca 1885 Nr. 12 Dz. u. kr.; na Pobrzeżu z 9. grudnia 1883 Nr. 13 ex 1884 i z 7. maja 1886 Nr. 32 ex 1887 Dz. u. kr. i wreszcie na ustawę morawską z 12. października 1896 Nr. 52 ex 1897 Dz. u. kr. dotyczącą zalesienia dorzecza górnej Beczwy.

Nadto oznajmiło Ministerstwo, iż w związku z tego rodzaju ustawą byłyby potrzebne także przepisy ustawowe analogiczne z postanowieniami, wydanymi dla Karyntyi ustawą krajową z 1. marca 1885 Nr. 13. Dz. ust. kraj.

Co do kwetyi pokrycia kosztów zalesień oznajmiło Ministerstwo rolnictwa, iż jest skłonem z zastrzeżeniem konstytucyjnego przyzwolenia potrzebnych ku temu środków poprzeć finansowo zalesienie odnośnych przestrzeni na stokach gór położonych i to w miarę datków, jakie kraj na ten celłożyć będzie gotów.

Zastrzega sobie jednak Ministerstwo, iż kierownictwo jako też przeprowadzenie zalesień poruczonem zostanie odpowiednio zorganizowanemu personalowi leśno-technicznemu administracyi politycznej.

Co do poruszonej wreszcie przez Wysoki Sejm kwestyi badań, czy i o ile przeprowadzenie kultury leśnej na stokach górskich w ogóle byłoby możliwem, zaznacza Ministerstwo, że uważa badania tego rodzaju za zbyteczne, ponieważ rozumie się samo przez się, że przestrzenie obejmujące grunta bezwzględnie jałowe, muszą być wykluczone od wszelkiego zalesienia. Inne zaś przestrzenie mogą być niewątpliwie w przeważnej liczbie wypadków zalesione bez wielkich trudności z dobrym skutkiem.

Powyższe uwagi Ministerstwa rolnictwa udzielił Wydział krajowy do przedstawienia opinii krajowej komisji dla spraw rolniczych, która na pełnem zebraniu z 9. listopada 1899 uchwaliła oświadczyć się za wydaniem proponowanych ustaw.

Wydział krajowy podziela w zupełności zdanie c. k. Rządu wyrażone w powołanej powyżej odezwie, jako też opinię komisji rolniczej.

Toczące się w Wys. Sejmie od długiego szeregu lat rozprawy i powzięte uchwały w sprawie ochrony lasów i zalesienia stoków górskich świadczą o potrzebie wydania takich ustaw a świadczą także o tem, że ta potrzeba jest nieodzowną i pilną.

Z tego stanowiska wychodząc, postanowił Wydział krajowy nie odraczać załatwienia tej pięknej sprawy, aż przyjdzie do skutku zamierzona reforma ustawy lasowej, lecz korzystając ze wskazówek c. k. Rządu i krajowej komisji rolniczej, opracował przedłożone projekty ustaw.

Projekt ustawy o zalesieniu ochronnem opracował Wydział krajowy według ustawy morawskiej z 12. października 1896 Nr. 52 Dz. ust. kraj. z r. 1897 zaś projekt o zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych ściśle według ustawy karyntyjskiej z 1. marca 1885 Nr. 13 Dz. ust. kr. i udzielił oba te projekty odezwą z 6. lutego 1900 l. 9197 za pośrednictwem Prezydyum Namiestnictwa c. k. Rządowi.

W przedłożonych przy niniejszem projektach są już więc uwzględnione zmiany, jakie Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 15. listopada 1900 l. 13792, zakomunikowanym Wydziałowi krajowemu odezwą Prezydyum Namiestnictwa z 28. grudnia 1900 l. 13399 do przyjęcia zaleciło.

Aleg. A)

Odpis tej odezwy dołącza się pod A).

O ile Wydział krajowy nie uwzględnił wniosków Ministerstwa, będzie mowa poniżej.

Zasady i krótka treść projektów ustaw są następujące:

I. O zalesieniu ochronnem.

Ze względu na interes publiczny mogą być pewne przestrzenie gruntów, bez względu na ich dotychczasowy rodzaj kultury, poddane zalesieniu ochronnemu a w danych okolicznościach nawet wbrew woli właściciela. Interes publiczny streszcza się w tem, ażeby nie dopuszczać tworzenia się dzikich potoków, zabezpieczyć grunta od zrywania i pustoszenia przez wody dzikich potoków i powstrzymywać klęski elementarne, a względnie łagodzić ich skutki.

Piaski lotne celem ich ustalenia poddane zostaną również zalesieniu ochronnemu.

Grunta rolne mają być wyjątkowo traktowane i mogą być tylko w razie nieodzownej i udowodnionej potrzeby poddane kulturze leśnej.

W każdym razie tendencją ustawy jest dążyć do przeprowadzenia zalesienia w drodze dobrowolnej umowy z właścicielem danego gruntu. Zalesiona parcela powinna pozostać własnością dotychczasowego posiadacza.

Tendencja ta znajduje wyraz w odpowiednich postanowieniach ustawy.

Dopiero kiedy wszelkie możliwe środki nie dopiszą, przychodzi „wywłaszczenie” jako ultima ratio.

O tem, które grunta podlegać mają zalesieniu ochronnemu, orzekać ma osobna władza „Komisya krajowa dla zalesień ochronnych“, utworzona z reprezentantów c. k. Rządu, delegata Wydziału krajowego i delegatów obu krajowych Towarzystw rolniczych.

Komisya ta będzie ciałem uchwalajacem we wszystkich sprawach zalesień. Wykonanie uchwał należeć będzie do przewodniczącego komisji,

Do pomocy komisji krajowej dodane będą komisye powiatowe, w tych powiatach, w których będą miały być przeprowadzone zalesienia. Składać się będą z zastępcy miejscowej władzy politycznej, delegata Rady powiatowej, delegata właściwego oddziału jednego z krajowych Towarzystw gospodarskich, oraz z państwowego technika lasowego, przeznaczonego do kierowania robotami w danym okręgu.

Grunta uznane prawomocnie jako podlegające zalesieniu ochronnemu utrzymywane będą w osobnej ewidencji, w którym to celu sporządzonym zostanie kataster gruntów dla zalesień ochronnych.

Zalesione przestrzenie uważane będą jako lasy ochronne i będą pod względem sposobu użytkowania podpadać pod przepisy ustawy lasowej.

Funduszw na cele zalesień dostarczyć ma kraj i państwo. Stosunek udziałów kraju i państwa pozostawia ustawa obopólnemu porozumieniu się Administracyi państwa i kraju.

Zarząd funduszu zalesień spoczywać będzie w ręku komisji krajowej.

Przeciw wszelkim uchwałom komisji krajowej służyć będzie środek prawny odwołania do Ministra rolnictwa a tak samo przeciw orzeczeniom Namiestnictwa w sprawie wyłączeń.

II. O niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Jak już sam nagłówek ustawy wskazuje, przepisy niniejszym projektem objęte są natury policyjnej i są niejako uzupełnieniem przepisów dziś obowiązującej ustawy lasowej.

Celem ich jest zapobieżenie nieracyonalnej gospodarce w lasach, w górach i na stokach gór położonych, zabezpieczenie gruntów przy wyprowadzaniu drzewa z lasu od wyjąłowania i zniszczenia, od obrywania brzegów przy spuszczeniu drzewa wodą i od uszkodzenia budowli regulacyjnych i ochronnych.

Przepisy te równie jak i poprzednim projektem objęte wkraczają poniekąd w dziedzinę prawa prywatnego, albowiem w imię dobra publicznego ograniczają właścicieli w prawie dowolnej dyspozycji własnością.

Odnoszą się one jednak tylko do takich lasów, które rosną na gruncie składającym się przeważnie z wapienia, łupków, skał łatwo wietrzejących lub które leżą na stromych stokach.

Te obszary leśne, do których niniejsza ustawa będzie miała zastosowanie, oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Na takich obszarach musi być każdy zamierzony zupełny wyręb (Kahlschlag) zgłoszony u właściwej władzy politycznej. Także każde przerębywanie lasu (Plenterhieb, wyręb pładrowniczy), jeżeli na przestrzeni 25. arów ma pozostać mniej aniżeli połowa potrzebnych do zwartego drzewostanu pni panującego rodzaju drzewa ma być zgłoszone.

Polityczna władza powiatowa zarządzi potrzebne badania i w miarę wyniku tychże orzecze o dopuszczalności zamierzonego wyrębu. W razie odmowy służy odwołanie do Namiestnictwa.

Zręby muszą być z odpadów oczyszczone i na nowo zalesione. W wypadkach gdzie zachodzi wątpliwość, iż strona uczyni zadość temu obowiązkowi, może władza przy udzielaniu pozwolenia na wyręb, zażądać złożenia kaucyi. Z niej pokryte zostaną ewentualnie koszta zalesienia, co z urzędu wykonaniem zostanie.

Kosodrzewina, o ile rozechodzić się będzie o zupełne wyręby, podpada tym samym postanowieniom. Wypalanie jej zostaje wzbronione w całym kraju.

Wyręb, wyprowadzanie i składanie drzewa ograniczone zostaje zarządzeniami policyjnymi tylko w dorzeczech dzikich potoków górskich, a to ze względu na zapobieżenie niebezpieczeństwu od wody.

Dorzecza takie również oznaczy i ogłosi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Na użycie istniejących lub zakładanie nowych dróg i urządzeń do wyprowadzania drzewa gruntem czy wodą, potrzebnem jest przyzwolenie politycznej władzy powiatowej.

Drzewa zrabanego w łożyskach i na stokach dzikich potoków nie wolno bez zezwolenia władzy politycznej składać w terenie zalewowym dzikich potoków.

Zręby na stokach, leżących w dorzeczu dzikich potoków, jako też łożyska potoków i teren zalewowy muszą być natychmiast po wyrębie oczyszczone z odpadków pod solidarną odpowiedzialnością posiadacza lasu i ewentualnego przedsiębiorcy wyrębu czy wywozu drzewa.

Ten sam obowiązek ciąży także na gminach i obszarach dworskich, na ich terytoryach, o ile nie jest ustawą nałożony na posiadacza lasu lub przedsiębiorcę.

Jeżeli obowiązki te nie zostaną dopełnione, polityczna władza powiatowa zarządzi, co potrzeba, na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanych. Postawione zaś bez pozwolenia zakłady i urządzenia do wyprowadzania drzewa, węglarki i składy na drzewo usunie ta władza również na koszt i niebezpieczeństwo interesowanych.

Niezastosowanie się do przepisów ustawy lub przekroczenie tychże karane będzie w drodze administracyjnej karnej, o ile czyny karygodne nie będą podpadały pod przepisy powszechnej ustawy karnej. Oprócz tego będzie mogła władza polityczna orzec częściową lub zupełną konfiskatę produktów leśnych takich, które wbrew przepisom ustawy zostały uzyskane, na skład złożone lub wyprowadzone z lasu.

Orzeczone kary wpłyną do funduszu zalesień ochronnych.

Postanowienia ustawy będą miały zastosowanie także do umów, dotyczących przedmiotów tej ustawy, które zawarte zostały przed wejściem w życie ustawy. Jeżeli jednak umowa taka zgłoszoną została w przeciągu trzech miesięcy, licząc od czasu opublikowania obszarów leśnych mających podlegać postanowieniom ustawy, polityczna władza powiatowa uprawnioną jest poczynić pewne ustępstwa na korzyść takiej umowy.

Uzasadnienia i wyjaśnienia poszczególnych postanowień projektu.

I. O zalesieniu ochronnem.

W ustępie zawierającym wstęp do ustawy proponuje Ministerstwo rolnictwa zamiast wyrażenia „Za zgodą Sejmu“, „Na wniosek Sejmu“. Zmiana ta sprzeciwia się wyraźnemu brzmieniu statutu krajowego w §. 17, który opiewa:

„Propozycje do ustaw tyczących się spraw krajowych przedłożone będą jako rządowe Sejmowi krajowemu. Także i Sejmowi krajowemu przysługują prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych. *Do każdej ustawy krajowej potrzeba przyzwolenia* Sejmu krajowego i sankcyi Cesarza etc.“.

Tak samo postanawia §. 13. konstytucyjnej ustawy z 25. grudnia 1867 Nr. 141 Dz. p. p. (ustawa o reprezentacji państwa), gdzie między innemi powiedziano:

„Każda ustawa wymaga *zgody* obu Izb i sankcyi cesarskiej“.

W ślad za temi postanowieniami utarła się też praktyka, dotąd przez Rząd centralny nie kwestyonowana, iż w nagłówku ustaw używano wyrażenia „Za zgodą Sejmu“ etc.

Opierając się tedy ściśle na literze prawa, postanowił Wydział krajowy zatrzymać dotychczasowy, konstytucyą oznaczony sposób wyrażenia, w jaki ustawa przechodzi do skutku.

Projekt Wydziału krajowego nie zawierał postanowienia, mającego na celu ochronę głównej gałęzi gospodarstwa jakoteż ochronę praw osób trzecich, a określonego w drugim ustępie tego paragrafu. Nie zawierał go zaś dla tego, iż grunta rolne mają być według §. 2. wyjątkowo traktowane, którego to wyjątkowego zastrzeżenia ustawa morawska nie zawiera, powtóre, że co do praw osób trzecich, zamieszczone są odpowiednie postanowienia w §§. 16. i 17.

Ministerstwo rolnictwa przypuszczając, że przez takie postanowienie zapobieży się ewentualnemu niebezpieczeństwu dla głównego gospodarstwa na danej posiadłości i wynikającym stąd ewentualnie zgubnym skutkom na polu socyalnem i ekonomicznem, zaleca przyjęcie onegoż. Dodaje wszakże, że gdyby Reprezentacja kraju była zdania, że temu niebezpieczeństwu zapobiegnie się w dostatecznej mierze pierwotną stylizacją §. 2., w takim razie nie zachodzą przeszkody przeciw opuszczeniu tego ustępu.

Z uwagi, że wniosek Ministerstwa rolnictwa idzie dalej, gdyż obejmuje także i inne grunta, aniżeli rolne oraz z uwagi, iż wyraźniej określa wypadki, w których należy odstąpić od zalesienia, Wydział krajowy postanowił przyjąć proponowaną poprawkę i w jej następstwie zmienić także odpowiednio stylizację §. 2., który pierwotnie tak opiewał: „Grunta używane pod uprawę rolną mogą być poddane zalesieniu tylko wówczas, jeśli zalesienie ze względów dobra publicznego okaże się niezbędnem“

Idąc za opinią krajowej komisji rolniczej, poddaje Wydział krajowy pod przepisy tej ustawy także sprawę zalesienia wydm piaszczystych.

Ustawodawcze uregulowanie tej sprawy uważa Wydział krajowy za konieczne z następujących powodów:

1. Akcją zalesienia wydmisk piaszczystych, którego program robót oznaczony został uchwałą Wysokiego Sejmu z 23. stycznia 1896 i na który to cel przeznaczoną została z funduszu krajowego roczna dotacja w kwocie 5.000 koron, objęte są te przestrzenie lotnych piasków, które znajdują się w posiadaniu gmin lub spółek włościańskich. Zalesienie natomiast innych wydmisk pozostawione jest prywatnej inicjatywie i opiece.

2. Akcja dotychczasowa, chociaż wykazuje dobre rezultaty i dobre postępy, zawsze jednak natrafia jeszcze na wielkie trudności polegające na tem, że gminy w nieuzasadnionej obawie o utratę swej własności niechętnie się godzą na zalesienie, że nie zawsze dostarczają potrzebnego i przydatnego robotnika, a co gorsza, iż zaprowadzone już z zapałem kultury nie zawsze otaczają dostateczną opieką. Te utrudnienia nie tylko, że częstokroć uniemożliwiają wyczerpanie programu pracy na dany rok ustanowionego ale przyczyniają się także do powiększenia kosztów robót około zalesienia.

3. Zalesione w ten sposób piaski lotne będą uważane jako lasy ochronne, których sposób użytkowania podlegać będzie przepisom o lasach ochronnych.

Dotychczasowa dotacja na cel zalesienia wpływałaby odtąd do funduszu zalesień ochronnych.

§§. 3., 4.
i 5.

Skład komisji krajowej proponował Wydział krajowy o trzech członków obszerniejszy aniżeli ustawa morawska, mianowicie proponował Wydział krajowy po jednym delegacie Towarzystwa gospodarczego i rolniczego i delegata gal. Towarzystwa leśnego. Nadto proponował Wydział krajowy do komisji jednego leśnika zawodowego przez siebie zamianować się mającego.

Na taki skład komisji, zgodny zresztą z duchem postanowienia §. 24. ustawy z 30. czerwca 1884 nr. 117 dz. p. p. (o robotach mających na celu nieszkodliwe odwrócenie wód górskich), Ministerstwo rolnicze nie zgadza się. Wydział krajowy podzielać zapatrywanie Ministerstwa (patrz alegat A), odstępuje od wniosku swojego powołania do składu komisji delegata gal. Towarzystwa leśnego tudzież zawodowego leśnika, natomiast ob staje przy żądaniu, ażeby w posiedzeniach komisji krajowej brali udział obaj delegaci c. k. Towarzystwa gospodarczego i rolniczego z głosem stanowczym bez względu na to, czy przedmiotem obrad będzie sprawa dotycząca wschodniej czy zachodniej części kraju.

Wniosek ten opiera Wydział krajowy na tem, że do zakresu działania krajowej komisji dla zalesień ochronnych należą sprawy w tym przedmiocie całego kraju, że dalej na każdym posiedzeniu komisji będą niewątpliwie na porządku dziennym sprawy z jednej i drugiej części kraju, że wreszcie i co najważniejsza budżet dla zalesień nie będzie dzielony na potrzeby wschodniej i zachodniej Galicyi lecz układany będzie dla całego kraju i że tem samem trudnoby było rozgraniczyć kompetencję delegata krakowskiego a delegata lwowskiego Towarzystwa gospodarczego.

Odpowiednio do tego stanowiska nie przyjął Wydział krajowy proponowanej do §. 10 poprawki ministerjalnej, według której uczestniczyć miał w posiedzeniach komisji krajowej delegat tego Towarzystwa, do którego okręgu odnosi się dany przedmiot.

Oprócz przytoczonych poprawek wykreśliło Ministerstwo rolnictwa jeszcze ten ustęp w §. 4., według którego delegat Wydziału krajowego miałby być zastępcą przewodniczącego kraj. komisji.

Zamiast komisji okręgowych utworzonych według dorzeczy siedmiu rzek oraz jednej dla zalesienia wydm piaszczystych proponowanych w §. 7. pierwotnego projektu Wydziału krajowego, zaleca Ministerstwo rolnictwa komisye powiatowe.

Wydział krajowy uznając motywa Ministerstwa (patrz al. A.) za trafne, zgadza się na tę zmianę, a także na zmianę składu tych komisji powiatowych.

Według projektu Wydziału krajowego wchodzić mieli do komisji okręgowych: delegat Wydziału krajowego jako przewodniczący, delegat władzy politycznej, delegat właściwej Rady powiatowej, wreszcie technik lasowy, przeznaczony do prowadzenia zalesień w danym okręgu.

Potrzebę powołania do życia komisji miejscowych, okręgowych czy powiatowych, których to komisji ustawy innych krajów koronnych nie ustanawiają, uważa Wydział krajowy za konieczną ze względu na wielki obszar i rozciągłość naszego kraju. Wydział krajowy sądzi, iż komisja krajowa będzie mogła skuteczniej rozwiązać swoją działalność, jeżeli się jej doda do pomocy organ miejscowy. Takie miejscowe komisje, których członkowie dokładnie są obznajomieni z miejscowością samą i stosunkami, oddać mogą wielkie usługi komisji krajowej i ułatwić jej spełnienie zadania. Możliwość ustanowienia takich komisji przewiduje zresztą wyżej powołana ustawa państwowa z 30. czerwca 1884 Nr. 117 Dz. p. p.

§. 8. 19. Zakres działania komisji, który w ustawach innych krajów koronnych, nie jest ujęty w osobne paragrafy, wynika z ducha ustawy i z poszczególnych jej postanowień.

Komisje powiatowe będą tylko ciałami doradczymi, decyzya we wszelkich sprawach należeć będzie do krajowej komisji dla zalesień ochronnych.

Komisja krajowa jest organem uchwalającym i zarządzającym, władza wykonawcza zaś należy do przewodniczącego komisji wspólnie z krajowym inspektorem lasowym (§. 10.).

Według kraińskiej ustawy wykonanie ustaw przyznanem jest Wydziałowi krajowemu — według morawskiej zaś przewodniczącemu komisji.

Z uwagi, że przewodniczący komisji jest zastępcą krajowej władzy politycznej, i że taż władza posiada odpowiedni personal do wykonania uchwał potrzebny, zdaje się Wydziałowi krajowemu, iż z większą będzie korzyścią dla sprawy zalesień poruczyć wykonanie przewodniczącemu komisji.

§. 10. Wyżej w uwagach do §§. 3, 4 i 5 uzasadniono pominięcie poprawki przez Ministerstwo rolnictwa do §. 10 dodanej.

Ograniczenie kompletu potrzebnego do powzięcia ważnych uchwał do trzech członków komisji, zamiast jak Wydział krajowy proponował do pięciu, uważa Wydział krajowy za wskazane z powodów przez Ministerstwo przytoczonych.

§. 12. Wciągnięcie do katastru dla zalesień ochronnych także tych wydmy piaszczystych, które już zostały zalesione albo są w toku zalesienia, uważa Wydział krajowy ze względu na interes publiczny, mianowicie na ochronę lasów, za rzecz nader pożądaną.

§. 13. i 16. Postanowienia w tych paragrafach zawarte wskazują, iż tendencją ustawy jest przeprowadzić zalesienia ochronne w drodze dobrowolnej umowy z właścicielami. W tym celu przyznaje ustawa chętnym zalesieniu wszelkie ułatwienia i zasilki — a tam, gdzie istnieje współwłasność, przyrzeka im pomoc nawet przy przeprowadzeniu procesu o rozdział współwłasności.

Gminom, któreby postanowiły nabyć grunta uznane za ochronne, zapewnia ustawa pomoc pieniężną tak na cel nabycia gruntów jakoteż na cel zalesienia.

Oprócz względów socyalnych postanowienia te są tem uzasadnione, iż nie jest rzeczą wskazaną, ażeby komisja krajowa nabywała w różnych częściach kraju przestrzenie gruntów na własność. Koszt administracyi byłby niewątpliwie dla krajowej komisji niestosunkowo wielki, a i administracya sama przedstawiałaby niemałe trudności.

To też komisja krajowa tylko w ostatecznym razie postanawiać będzie nabycie gruntów ochronnych na własność.

Rozumie się wszakże samo przez się, iż w razie nabycia takich gruntów w drodze dobrowolnej umowy czy w drodze wywłaszczenia, służyć będzie komisji prawo jako właścicielce także odsprzedać takie grunta, jeżeli się znajdzie nabywca.

Umieszczenie takiego postanowienia w ustawie tej jest jednakże zbędne, albowiem wynika ono z przepisów prawa cywilnego.

do §§. 17—19.

Przy wywłaszczeniu wejść w zastosowanie przepisy ustawy o wywłaszczeniu gruntów pod kolej, wskutek czego postępowanie będzie bardzo ułatwionem i uproszczonem.

Niezadowolonym z wysokości wynagrodzenia, ustanowionego w drodze administracyjnej, służyć będzie prawo żądać oszacowania w drodze sądowej.

W pierwotnym projekcie Wydziału krajowego umieszczono postanowienie, iż odniesienie się na drogę sądową nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego.

Ministerstwo jednak doradza pozostawić sprawę wykonania orzeczenia, aż do wydania orzeczenia sądowego, z czem się Wydział krajowy zgadza. Obecna bowiem procedura sądowa pozwala na szybkie załatwienie sprawy, nie wyniknie więc stąd żadna szkoda dla interesu publicznego, jeżeli się sprawę odroczy do decyzji sądowej, zwłaszcza, że już po orzeczeniu pierwszej instancji będzie można przystąpić do wykonania wywłaszczenia, skoro oznaczona kwota wynagrodzenia złożoną zostanie do depozytu sądowego.

do §. 20.

Ustawa o zalesieniu Karstu nie oznacza stosunku, w jakim kraj i państwo przyczyniać się mają do kosztów zalesienia, ustawa morawska zaś w §. 5. ustala ten stosunek po równej części.

Wydział krajowy w przedłożonym projekcie zgodnie z wnioskiem Ministerstwa rolnictwa nie rozstrzyga tej kwestyi — lecz załatwienie jej pozostawia obopólnemu porozumieniu się od wypadku do wypadku administracji państwa i kraju.

Jakkolwiek nie może to leżeć w interesie funduszu zalesień, postęp i powodzenie tak doniosłej sprawy czynić zawisłem od wyniku każdorazowej pertraktacji c. k. Rządu z krajem — z uwagi jednak, że Ministerstwo rolnictwa nie wypowiedziało w tym kierunku żadnego wyraźnego oświadczenia, postanowił Wydział krajowy, ażeby sprawy dojścia do skutku ustawy nie narażać na zwłokę, przyjął stylizację §. 20, jaką proponuje.

Uzasadnienie rezolucyi.

Z uwagi, że grunta zalesieniu poddane nie mogą przez długi szereg lat przynosić żadnego dochodu, winny też być uwolnione bezwarunkowo od wszelkich podatków i dodatków.

Sprawa ta była przedmiotem obrad ostatniego austriackiego kongresu leśników w Wiedniu w kwietniu 1899 odbytego, który w tym kierunku uchwalił rezolucję do c. k. Rządu tej treści, jaką Wydział krajowy przy niniejszem przedstawia.

II. O niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Wstęp do ustawy zatrzymuje Wydział krajowy z powodów wyżej przytoczonych „Za zgodą Sejmu etc.“

do §. 2.

Postanowienie tego paragrafu ma na celu zapobieżenie niszczeniu lasów, pod jakąkolwiek formą byłoby ono zamierzonym.

§. 2. ustawy karyntyjskiej, zmienionej nowelą z 11. grudnia 1899 nr. 1 dz. u. k. ex 1900, według którego proponuje Ministerstwo rolnictwa, sformułować postanowienia nim objęte, brzmi w języku niemieckim w swej głównej części:

„Jeder beabsichtigte Kahlschlag, welcher auf einmal oder in unmittelbarer Anreihung an eine schon kahl gelegte Fläche sich auf mehr als 25 Ar erstrecken soll, dann jeder beabsichtigte Plenterhieb, bei dessen Durchführung auf einer in den Hieb einbezogenen Fläche von 25 Ar weniger als die Hälfte der zum vollen Bestandesschluss erforderlichen Stammzahl des Hauptbestandes zurückbleiben soll, ist der zuständigen politischen Bezirksbehörde anzumelden etc.“

W poprawce przedstawionej Wydziałowi krajowemu do przyjęcia opuszcza Ministerstwo ustęp od słów „welcher auf einmal“ do słów „dann jeder beabsichtigte Plenterhieb“ natomiast po wyrazie w pierwszym wierszu „Kahlschlag“ dodaje wyraz „überhaupt“. W ten sposób nadaje Ministerstwo szersze znaczenie temu postanowieniu, gdyż według proponowanej stylizacji każdy zupełny wyręb w ogóle, a więc choćby zamierzonym był na przestrzeni mniejszej aniżeli 25 arów, zgłoszonym być musi u władzy politycznej.

Wydział krajowy sądzi, iż z tą poprawką zgodzić się należy.

Co do terminologii oddaje Wydział krajowy „Kahlschlag“ przez wyraz „zupełny wyrąb“ w tem mniemaniu, że znaczenie tego wyrazu lepiej będzie zrozumianem i przez niefachowych, aniżeli wyrażenie „czysty wyrąb“. Wyrazowi zaś „Plenterhieł“ albo „Plenterung“ odpowiada zdaniem Wydziału krajowego lepiej wyrażenie „przerębywanie“ aniżeli „wycinanie“ lub „wyrąb“ albo „zrąb plądrowniczy“.

do §. 14. Postanowienia tego paragrafu nastręczać mogą wątpliwość, czy gmina a względnie obszar dworski potrafią podołać nałożonemu na nich obowiązкови wykonania choćby drobnych naprawek uszkodzonych budowli ochronnych i brzegów potoku. Jeżeli się jednak zważy, że każdy mieszkaniec nadbrzeżny nabył dostatecznego doświadczenia w sposobach ochrony swojego mienia przed niebezpieczeństwem od wody, że dalej mogą to być tak drobne rzeczy, jak np. założenie wyrwy ziemią lub nawozem, nasypianie wałka ochronnego ziemią i t. p., że wreszcie wszelkie ponad siły przechodzące roboty, co oczywiście zależeć będzie od uznania naczelnika gminy lub przełożonego obszaru dworskiego, zgłosić należy do władzy politycznej, Wydział krajowy sądzi, iż wykonanie tego postanowienia nie natrafi na żadne trudności.

do §. 16. Końcowy ustęp tego paragrafu nie oznacza terminu, w jakim poszkodowany udać się ma na drogę prawa cywilnego. W obec tego wejdą w zastosowanie przepisy ustawy cywilnej, a w szczególności postanowienia trzeciej części czwartego rozdziału o przedawnieniu i zasiedzeniu.

Wszelkie inne postanowienia tej ustawy nie wymagają zdaniem Wydziału krajowego bliższego wyjaśnienia lub uzasadnienia.

Na zasadzie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony:

- leg. B) C) 1) pod B) projekt ustawy o zalesieniu ochronnem wraz z załączoną pod C) rezolucją do c. k. Rządu i
D) 2) pod D) projekt ustawy o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. A. do LW. 257/901.

O d p i s

pisma c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 28. grudnia 1900 l. 13399/pr.
do Wydziału krajowego.

C. k. Ministerstwo rolnictwa wedle reskryptu z dnia 15. listopada 1900 L. 13792 zbadalo ze swego stanowiska, opracowane przez Wydział krajowy projekty ustaw o zalesieniu ochronnem i o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych, i dążąc do tego, aby mogły dojść do skutku, jakby to było do życzenia, zupełnie odpowiednie projekty, widziało się spowodowaniem, projekty te — oprócz niektórych pomniejszych zmian, przeważnie stylistycznej natury — zmienić, względnie uzupełnić w sposób zaznaczony czerwonym atramentem w dołączonych niemieckich tłumaczeniach odnosnych projektów.

Dla wyjaśnienia zmian względnie uzupełnień oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, co następuje:

Co się tyczy najpierw projektu ustawy o zalesieniu ochronnem, byłoby wskazanem dla zabezpieczenia gospodarstw głównych, podobnie jakto czyni Morawska ustawa krajowa z 12. października 1896 Dz. u. k. Nr. 52 ex 1897 — umieścić w §. 1. odpowiednie postanowienie, mające na celu zapobiedz ewentualnemu niebezpieczeństwu dla prowadzenia głównego gospodarstwa interesowanych w tej mierze posiadaczy gruntowych, względnie trzecich osób i wynikającym stąd ewentualnie zgubnym skutkom na polu socyalm i ekonomicznem. Jeśliby jednak Reprezentacya kraju była zdania, że wskazanemu niebezpieczeństwu zapobiegnie się w dostatecznej mierze pierwotną stylizacyą §. 2., w takim razie nie zachodziłyby przeszkody przeciw opuszczeniu w §. 1. ustępu odnoszącego się do ochrony gospodarstw głównych.

Co do §. 3. ustęp 2 i 7. nadmienia się, że byłoby wskazanem, ustanowić dla każdego z odnosnych powiatów, których imienne oznaczenie nastąpiłoby w drodze rozporządzenia, osobną komisję do pomocy komisji krajowej dla zalesień ochronnych. Takie komisye miałyby zatem nosić nazwę „komisji powiatowych“.

Przeciw ustanowieniu proponowanych przez Wydział krajowy komisji okręgowych przemawia najpierw wzgląd na to, że działalność tych komisji ma się rozciągać na okręgi, których granice nie odpowiadają ani granicom powiatów politycznych, ani też granicom okręgów inspekcyjnych leśnych, co w praktyce ze stanowiska terytoryalnych odgraniczeń kompetencji dałoby powód do zawikłań.

Nadto w razie utworzenia komisji okręgowych byłoby bezwarunkowo koniecznem wzywać do obrad komisji także zastępców politycznych władz powiatowych nie znajdujących się w siedzibie komisji, a interesowanych w sprawach, będących przedmiotem obrad, co spowodowałoby nie małe koszta podróży, obciążające fundusz zalesień.

Także współudział delegatów właściwych (§. 5. ustęp 3.) w posiedzeniach komisji okręgowych, byłby połączony ze znacznymi kosztami.

Te niekorzyści usunie się, jeśli zamiast komisji okręgowych ustanowione będą komisye powiatowe, co tem łatwiej może nastąpić, ileż proponowanym przez Wydział krajowy komisjom okręgowym nie mają być przekazane żadne takie zadania, któreby równie dobrze nie mogły być załatwione przez komisye powiatowe.

Do tego dodać należy, że znoszenie się ludności z bliżej położonemi komisjami powiatowemi, będzie o wiele łatwiejsze i mniej kosztowne, aniżeli znoszenie się z odleglejszemi komisjami okręgowemi.

Ponieważ powiaty, w których zalesienia będą miały być przeprowadzone, nie dadzą się z góry oznaczyć a poszczególne powiaty wedle danych stosunków będą musiały być bądźto wciągnięte w akcyę zalesienia, bądźto z niej wyłączone, przeto należałoby postanowić, że imienne oznaczenie odnosnych powiatów nastąpi w drodze rozporządzenia.

Co do składu komisji krajowej dla zalesień ochronnych (§. 4.) zastrzega się, że przewodniczyć jej ma zawsze zastępca c. k. Namiestnictwa. Powołanie delegata galicyjskiego Towarzystwa leśnego do komisji krajowej okazuje się zbytecznem, ponieważ dla strzeżenia interesów kultury leśnej wystarcza powołanie krajowego inspektora lasów, lub tegoż zastępcy na leśnotechnicznego referenta komisji. Państwowym technikom leśnym, mającym się ustanowić przez Rząd, dla bezpośredniego kierowania zalesieniami, może być w komisji krajowej przyznany tylko głos doradczy, ponieważ technicy ci już w dotyczących komisjach powiatowych (§. 5.) zasiadają z głosem stanowczym.

Postanowienie w tym kierunku, oraz dalszy przepis, który rozumie się sam przez się, że zastępcy c. k. Towarzystw rolniczych we Lwowie, względnie w Krakowie tylko wtedy powołani są do udziału w powzięciu uchwały, jeśli chodzi o zalesienie w tym okręgu, na który rozciąga się działalność tych korporacji, umieszczono w §. 10. załączonego zarysu.

W §. 5. zarysu zastrzeżono, że przewodniczyć w komisjach powiatowych ma zastępca politycznej władzy powiatowej, postanowienie odmienne nie mogłoby być przyjęte.

Co do składu komisji powiatowej zaznacza się, że współudział delegata Wydziału krajowego w tej komisji nie okazuje się potrzebnym, ponieważ autonomicznym władzom zapewniony jest dostateczny wpływ przez powołanie do tej komisji delegata Wydziału powiatowego, zaś Wydział krajowy i tak już jest zastąpiony w komisji krajowej.

Gdy dalej byłoby pożądanem, aby w samej ustawie uregulowaną była kwestya pretensji poszczególnych członków komisji do wynagrodzenia kosztów, przeto właściwie w tej mierze postanowienie, umieszczono w §. 6., ustępie drugim, załączonego zarysu.

Ze względów budżetowych byłoby potrzebnem, ustanowić z końcem marca oznaczony w §. 8. termin zestawienia rocznego preliminarza.

Postanowienia zawarte w §. 10. projektu Wydziału krajowego, są jedynie wskazówkami dla komisji krajowej, jak postępować ma przy wykonaniu §. 1. ustawy. Ze względu na to, należałoby te postanowienia wykreślić z ustawy, a natomiast umieścić je w swoim czasie w rozporządzeniu wykonawczem.

Postanowienie zawarte w §. 11. projektu Wydziału krajowego o ilości członków komisji krajowej potrzebnej do powzięcia uchwały, zmieniono w sposób uwidoczniiony w §. 10. dołączonego zarysu, a to w tym celu, aby zapewnić komisji we wszelki możliwy sposób zdolność do powzięcia uchwały.

Co do tego paragrafu zaznacza się również, że przewodniczącemu komisji (zastępcy c. k. Namiestnictwa), zastrzega się w każdym wypadku prawo głosowania i że dla uproszczenia i przyspieszenia toku agend w komisji krajowej byłoby wskazaniem wydać postanowienie zawarte w §. 10. ustępie końcowym załączonego zarysu.

Ponieważ treść §. 17. ustęp 1. projektu Wydziału krajowego wydaje się za daleko idącą, należałoby ją odpowiednio zmienić. Odnośne postanowienie, zawierające pożądane w tym względzie ograniczenie, umieszczono w §. 16. al. 1. zarysu.

Końcowy ustęp §. 20. projektu Wydziału kraj. należałoby zmienić po myśli przepisu §. 13. ustęp 3. Morawskiej ustawy krajowej z 12. października 1896 Dz. ust. kr. Nr. 52. ex 1897.

Za tą zmianą przemawia względ na to, że z jednej strony odnośne zalesienia prawdopodobnie nigdy nie będą tak nagłe, żeby nie można było wyczekać decyzji sądu, a z drugiej strony przyjmując postanowienie proponowane przez Wydział krajowy, fundusz zalesień mógłby często wejść w to nie mile położenie, żeby musiał płacić dodatkowo bardzo wysokie odszkodowania

§. 21. ustęp 2. i 3. jakoteż §. 23. projektu Wydziału krajowego należałoby streścić dokładniej w sposób proponowany w §. 20. względnie §. 22. załączonego zarysu, stosownie do stylizacji podobnych ustaw w innych krajach koronnych.

Ze względów utylitarnych, zaleca się także poruczyć zarząd funduszu zalesień ochronnych samejże komisji krajowej (§. 20. ustęp końcowy zarysu).

Co do projektu ustawy o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych zauważa się, że §. 2. projektu Wydziału krajowego musiał być zupełnie przerobiony, ponieważ zawarte w nim postanowienia są w części niejasne, w części zaś za daleko idące. Stylizacja proponowana w załączonym zarysie, sformułowana na wzór Karyntyjskiej ustawy krajowej z 11. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 1. ex 1900, odpowiadałaby zupełnie zamierzonemu celowi powstrzymania nieprawidłowych i sprzecznych z interesem publicznym wyrębów drzewa.

Na dalej idące zarządzenie, wedle którego każdy wyręb zupełny na odnośnych obszarach leśnych byłby zabroniony, nie możnaby się zgodzić, gdyż wynikiem tego zarządzenia byłoby ograniczenie prawa własności za daleko idące i nieuzasadnione względami dobra publicznego.

Wprowadzenie na nowo do projektu postanowienia §. 4. punkt 4. ustawy Karyntyjskiej byłoby pożądanem.

§. 16. należałoby sformułować w formie podanej w załączonym zarysie.

§. 21. należałoby przyjąć stylizację Karyntyjskiej ustawy krajowej z 4. lutego 1886 Dz. u. kr. Nr. 7.

Nakoniec oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że w powyższych uwagach zaznaczyło jedynie swoje własne stanowisko, że jednak wdrożyło rokowania celem porozumienia się co do treści w mowie będących ustaw z innemi interesowanemi Ministerstwami. Skutkiem tego zastrzegło sobie c. k. Ministerstwo rolnictwa po nadejściu odnośnych oświadczeń, poczynić ewentualnie dalsze jeszcze uwagi, jakieby na podstawie wyniku tego porozumienia się z innemi Ministerstwami okazały się potrzebne.

O czem zawiadamiam Wydział krajowy, powołując się na odezwy z 6. lutego 1900 L. 9197 i 25. listopada 1900 L. 70456 z prośbą, by zechciał sprawę wprowadzenia odpowiednich zmian, względnie uzupełnień w projektach zamierzonych ustaw po myśli wskazówek c. k. Ministerstwa rolnictwa wziąć pod rozwagę i decyzję swą w tym kierunku podać w czasie właściwym do mojej wiadomości.

Jeśliby zaś Wydział krajowy życzył sobie porozumieć się w tej sprawie w krótkiej drodze z c. k. Namiestnictwem, gotów jestem zaprosić wskazane przez Wydział krajowy osobistości na ustną konferencję celem wszechstronnego omówienia wątpliwych kwestyi.

C. k. Namiestnik:

Piniński, w. r.

Aleg. B. do LW. 257/901.

USTAWA

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

o zalesieniu ochronnem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

0 zalesieniu ochronnem w ogólności.

§. 1.

Przestrzenie gruntów, których stałe zalesienie okazuje się potrzebnem dla zapobieżenia tworzeniu się dzikich potoków, albo dla ochrony gruntów od zrywania i pustoszenia przez dzikie potoki, albo też dla zapobieżenia innym klęskom elementarnym, albo wreszcie celem ustalenia piasków lotnych, mogą być stosownie do przepisów niniejszej ustawy, poddane zalesieniu ochronnemu bez względu na ich dotychczasowy rodzaj kultury a co do piasków lotnych także bez względu na ich położenie.

Oddanie gruntów pod stałe zalesienie ochronne nastąpić jednak może o tyle, o ile stać się to może bez szkody dla głównej gałęzi gospodarstwa interesowanego posiadacza, lub też osób trzecich, którym do tych gruntów przysługują prawa.

§. 2.

Grunta używane pod uprawę rolną mogą być jednak poddane zalesieniu ochronnemu — nawet gdyby zachodziły okoliczności w § 1. określone — tylko wówczas, jeżeli niewątpliwie stwierdzonem zostanie, że zamierzony przez zalesienie ochronne cel nie da się osiągnąć bez zalesienia tychże gruntów rolnych.

Komisye dla zalesień ochronnych.

§. 3.

Przeprowadzenie zalesień ochronnych porucza się osobnej komisji krajowej dla zalesień ochronnych z siedzibą urzędową we Lwowie.

Do pomocy komisji krajowej względnie do współdziałania w przeprowadzeniu zalesień ochronnych ustanowione zostaną komisye powiatowe dla powiatów politycznych w myśl §. 7. w drodze rozporządzenia oznaczyć się mających.

Skład komisji krajowej.

§. 4.

W skład komisji krajowej wchodzi:

1. zastępca Namiestnictwa jako przewodniczący;
2. delegat Wydziału krajowego;
3. delegat Towarzystwa gospodarczego we Lwowie;
4. delegat Towarzystwa rolniczego w Krakowie, i
5. krajowy inspektor lasowy, jako leśno-techniczny referent.

Skład komisji powiatowych.

§. 5.

Komisyja powiatowa składa się:

1. z zastępcy politycznej władzy powiatowej, jako przewodniczącego;
2. z delegata Rady powiatowej;
3. z delegata właściwego oddziału Towarzystwa gospodarskiego względnie właściwego okręgowego Towarzystwa rolniczego;
4. z państwowego technika lasowego, przeznaczonego do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnymi w danym okręgu

Zastępcy członków komisji Zwrot kosztów członków komisji.

§. 6.

Dla każdego członka komisji krajowej i powiatowej z wyjątkiem wymienionego w §. 5 ust. 4. technika lasowego, zostanie ustanowiony zastępca.

Wszyscy członkowie komisji krajowej i komisji powiatowych sprawują swój urząd bezpłatnie, mają jednak prawo z wyjątkiem krajowego inspektora lasowego, tegoż zastępcy i państwowego technika lasowego, przeznaczonego do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnymi, do żądania zwrotu kosztów podróży.

Powiaty dla zalesień ochronnych.

§. 7.

Dla każdego politycznego powiatu, w którego okręgu przedsięwzięte być mają po myśli niniejszej ustawy zalesienia ochronne, ustanowioną zostanie w siedzibie urzędowej powiatowej władzy politycznej, komisya powiatowa.

Ogłoszenie tych powiatów nastąpi w drodze rozporządzenia wydanego przez Namiestnika w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Zakres działania komisji krajowej i komisji powiatowych.

§. 8.

Komisyja krajowa będzie:

rozpatrywać wnioski przedstawione jej przez komisye powiatowe; orzekać, które z wskazanych w myśl §. 9. ust. 1. przestrzeni mają być uznane po myśli §. 1. za wymagające zalesień ochronnych, nie uwłaczając wszakże przytem kompetencji władzy politycznej, zastrzeżonej jej postanowieniami ustawy lasowej;

zarządzać sporządzanie potrzebnych planów i operatów zalesień i je zatwierdzać;

zawierać z właścicielami gruntów względnie z temi osobami, którym przysługują do tych gruntów prawa — o ile to ze względu na te prawa okazuje się koniecznem — ostatecznie umowy co do sposobu zalesienia, co do obowiązku zabezpieczenia i dalszego pielęgnowania kultur, co do udzielić się mających zasiłków, wreszcie co do sposobu użytkowania (§. 13) a względnie zawierać umowy co do nabycia gruntów i wykupna praw gruntu obciążających (§. 16);

wykonywać zwierzchni nadzór nad postępowaniem prac około zalesień ochronnych i wydawać w tym celu potrzebne zarządzenia a względnie przedstawiać w tym celu wnioski Namiestnictwu;

do końca marca każdego roku układać preliminarz potrzeb na rok następny i przedkładać go Wydziałowi krajowemu i Ministrowi rolnictwa do zatwierdzenia;

w ogółności załatwiać wszystkie te sprawy, które z postanowień niniejszej ustawy wynikają.

§. 9.

Komisya powiatowa będzie :

na wezwanie komisji krajowej wysledzać wszystkie te przestrzenie gruntów, których zalesienie w myśl §. 1. tej ustawy okazuje się wskazanem, i przedstawiać w tym kierunku wnioski komisji krajowej, przedkładając jej zarazem program zalesienia ;

przeprowadzać pertraktacje z właścicielami gruntów mających się zalesić względnie z temi osobami, którym do tych gruntów przysługują prawa, co do sposobu zalesienia, pokrycia kosztów, dalszego pielęgnowania zalesionych przestrzeni, oraz co do sposobu użytkowania (§. 13) ;

w ogólności ma spełniać te wszystkie czynności, jakie jej ze strony komisji krajowej dla zalesień ochronnych poruczone zostaną.

Sposób urzędowania komisji powiatowych określonym zostanie w drodze rozporządzenia, które wyda Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Zwoływanie posiedzeń i załatwianie spraw w komisji krajowej.

§. 10.

Posiedzenia komisji krajowej zwołuje przewodniczący a w razie przeszkody jego zastępca.

Sprawy załatwia komisya na posiedzeniach kolegialnie i w drodze uchwał.

Na posiedzenia komisji krajowej mogą być powoływani z głosem doradczym także ci państwowi technicy lasowi, przeznaczeni do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnemi, do których okręgu lasowego odnosi się dana sprawa.

Do ważności uchwały potrzebną jest oprócz obecności przewodniczącego i krajowego inspektora lasowego obecność przynajmniej delegata Wydziału krajowego.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów uprawnionych do głosowania członków.

W razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, do którego przyłączy się przewodniczący.

Uchwały wykonuje imieniem komisji przewodniczący wspólnie z krajowym inspektorem lasowym, przyczem ten ostatni posługiwać się może podległymi mu organami lasowymi.

O d w o ł a n i e.

§. 11.

Przeciw uchwałom i orzeczeniom komisji krajowej dla zalesień ochronnych służy stronom interesowanym prawo odwołania do Ministra rolnictwa.

Odwołanie wniesione być winno w 30-dniowym terminie, licząc od dnia doręczenia dotyczącej uchwały na ręce Namiestnictwa.

Kataster dla gruntów ochronnych i tychże zalesienie.

§. 12.

Wszystkie grunta, które uznano prawomocnie jako podlegające zalesieniu ochronnemu, wpisane będą według parcel w osobny kataster i one też poddane zostaną w okresie, jaki oznaczy Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym, zalesieniu ochronnemu.

Tak zalesione przestrzenie uważane będą jako lasy podpadające pod postanowienia §. 6. i 7. ustawy lasowej; w przyszłości będą

więc mogły być użytkowane tylko według przepisów ustawy lasowej i według zasad racjonalnego gospodarstwa.

Wszystkie wydmy piaszczyste, które przy pomocy zasiłków kraju i państwa, bądź już całkowicie zalesione zostały, bądź też znajdują się w stadium zalesienia, zostaną również wciągnięte do katastru i będą podlegać przepisom poprzedniego ustępu.

O stronach interesowanych.

§. 13.

We wszystkich wypadkach, w których podług zachodzących okoliczności okaże się, iż posiadacz parcel uznanych za ochronne będzie mógł niewątpliwie przeprowadzić fachowo zalesienie i je nadal racjonalnie utrzymywać, należy dążyć do zawarcia z nim umowy co do sposobu zalesienia, co do obowiązku zabezpieczenia kultur jakoteż co do warunków udzielić mu się mających zasiłków z funduszu zalesień ochronnych (§. 20) bądź w sadzonkach, bądź w gotowiznie.

W umowie tej należy zarazem dokładnie określić, czy i o ile dozwolonym być może interesowanym w czasie trwania zalesienia zbiór trawy, pobór drzewa i innych pożytków z gruntów zalesieniu ochronnemu poddanych.

§. 14.

Jeżeli parcele podlegające zalesieniu ochronnemu są własnością kilku współwłaścicieli a tylko jeden lub kilku z nich przystąpić chce do zalesienia ochronnego pod warunkami w §. 13. określonymi, zalesienie ochronne jednak dla braku zgody ze strony reszty współwłaścicieli nie może przyjść do skutku, może komisya krajowa udzielić pomocy mającym chęć przeprowadzenia zalesienia w ich staraniach o rozdział współwłasności także w ten sposób, iż im dostarczy bezpłatnie potrzebnej ku temu celowi pomocy geometrycznej lub też udzieli im za zwrotem wydatków w gotówce wogóle innej potrzebnej pomocy przez swoje organa.

§. 15.

Gminom, któreby postanowiły nabyć na własność grunta, uznane za ochronne, i któreby się zobowiązały w pewnym przez komisję krajową wyznaczonym okresie grunta te zalesić, może być przyzwolonym oprócz zasiłku na zalesienie ochronne (§. 13) także już na cel nabycia takich gruntów zasiłek z funduszu zalesień ochronnych (§. 20).

§. 16.

Komisya krajowa może, jeżeli uгода w myśl §. 13. do skutku nie przyjdzie, nabyć grunta uznane za ochronne na własność funduszu zalesień ochronnych (§. 20) w drodze dobrowolnej umowy.

Gdyby grunta te obciążone były prawami na rzecz osób trzecich, utrudniającemi przeprowadzenie zalesień, winna komisya krajowa postarać się w drodze dobrowolnej umowy z uprawnionymi o uwolnienie gruntów z pod tych ciężarów a względnie o wykupno tych praw.

W y w ł a s z e n i e.

§. 17.

Jeżeli przez określony w §§. 13., 14., 15. i 16. sposób postępowania nie można uzyskać pewności, iż zalesienie parcel ochronnych przeprowadzonym zostanie we właściwym czasie, tudzież w wypad-

kach, w których właściciele gruntów zalesieniu ochronnemu podległych albo też uprawnieni do tych gruntów nie dotrzymają ściśle zawartej z nimi umowy, przedstawi komisya krajowa dla zalesień ochronnych wniosek do Namiestnictwa o wywłaszczenie tych gruntów lub praw osób trzecich na rzecz funduszu zalesień ochronnych (§. 20).

Co do gruntów stanowiących zakładowy majątek lub dobro gmin, wniosek o wywłaszczenie można będzie uczynić tylko po przedstawieniu opinii przez Radę powiatową.

§. 18.

Jeżeli Namiestnictwo uzna wniosek w przepisach niniejszej ustawy za uzasadniony, przychyli się do niego i zarazem po wysłuchaniu dwóch przez siebie powołanych rzeczoznawców, postanowi o wysokości wynagrodzenia, mającego się uścić z funduszu zalesień ochronnych (§. 20).

Przeciw temu rozstrzygnięciu służy każdemu interesowanemu prawo odwołania do Ministra rolnictwa. Odwołanie wniesć należy na ręce Namiestnictwa w przeciągu dni 30. od dnia doręczenia.

§. 19.

Ktoby się czuł pokrzywdzonym rozstrzygnięciem Ministra rolnictwa pod względem ustanowionego wynagrodzenia za wywłaszczyć się mający grunt lub za prawa, może zażądać w ciągu dni 30. od dnia doręczenia mu rozstrzygnięcia ministeryalnego, oszacowania i ustanowienia wysokości wynagrodzenia u tego sądu powiatowego, w którego obrebie znajduje się wywłaszczyć się mający a względnie prawami osób trzecich obciążony grunt.

W tym wypadku, o ile w ustawie niniejszej inaczej nie postanowiono, oszacowanie i ustanowienie wysokości wynagrodzenia w drodze sądowej przeprowadzonym zostanie analogicznie według przepisów ustawy z 18. lutego 1878 Nr. 30 Dz. p. p. o wywłaszczeniu na cele kolejowe.

W razie odniesienia się na drogę sądową wykonanie wywłaszczenia odroczonem zostanie do czasu, kiedy postępowanie sądowe przeprowadzonym, i oznaczona w tem postępowaniu kwota wynagrodzenia zapłaconą lub do depozytu sądowego złożoną zostanie.

Koszta. Fundusz zalesień ochronnych i tegoż zarząd.

§. 20.

Dla pokrycia kosztów połączonych z wykonaniem zadania niniejszą ustawą komisjom dla zalesień ochronnych poruczonego, tudzież kosztów urzędowania komisji, utworzonym zostanie osobny fundusz pod nazwą: „fundusz zalesień ochronnych“.

Potrzeby tegoż funduszu wykazane w każdorocznym preliminarzu przez Ministra rolnictwa i Wydział krajowy zatwierdzonym, pokrywane będą z przyzwolonych na ten cel w drodze konstytucyjnej środków, ze skarbu państwowego i skarbu krajowego datkami, których wysokość od wypadku do wypadku w drodze porozumienia oznaczoną zostanie. Do funduszu tego wpływać będą także kwoty w myśl przepisów niniejszej ustawy z innych źródeł uzyskane.

Zarząd tego funduszu obejmie komisya krajowa dla zalesień ochronnych (§. 3. ust. 1. i §. 4.).

Grzywny i odszkodowania.

§. 21.

Grzywny, które według obowiązującej ustawy lasowej orzeczone będą za przestępstwa, popełnione na gruntach w myśl §. 12. wpisanych w kataster jako też popełnione na zalesionych już dawniej przy pomocy zasiłków kraju i państwa wydmach piaszczystych, niemniej też wszelkie odszkodowania przyznane według przepisów ustawy lasowej za szkody popełnione na gruntach, stanowiących własność funduszu zalesień ochronnych, wpływają do tegoż funduszu zalesień ochronnych (§. 20).

Postanowienia końcowe.

§. 22.

Namiestnik wyda w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla komisji krajowej dla zalesień ochronnych regulamin, w którym określone będą granice, do jakich komisja krajowa uchylać może wydatki w własnym zakresie działania względnie oznaczone zostaną te wypadki, w których potrzeba będzie na te wydatki zasięgnąć poprzód przyzwolenia Ministra rolnictwa i Wydziału krajowego, w końcu unormuje postanowienia co do zarządu tym funduszem i wogóle co do sposobu prowadzenia rachunków.

We wszystkich wypadkach, w których według niniejszej ustawy wymaganiem jest porozumienie Namiestnika z Wydziałem krajowym, zastrzega się ostateczne rozstrzygnięcie, jeżeli porozumienie do skutku nie przyjdzie, Ministrowi rolnictwa.

§. 23.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości.

REZOLUCYA.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze konstytucyjnej zwolnienie od podatków na dłuższy szereg lat tych przestrzeni gruntów, które poddane zostaną zalesieniu ochronnemu, mianowicie:

a) zupełne zwolnienie przez lat 20, licząc od dokonania zalesienia, jeżeli zalesiona przestrzeń zamienioną zostaje na las wysokopienny a przez następnych lat 20, od połowy należitości podatkowej;

b) jeżeli zalesiona przestrzeń zamienioną zostaje na las niskopienny albo średni (Nieder- oder Mittelwald) zupełne zwolnienie aż do czasu pierwszego wyrębu

---

USTAWA

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

I. O obowiązku zgłaszania wyrębu drzewa na niektórych obszarach leśnych.

§. 1.

Postanowienia następnych §§. 2—7 będą miały zastosowanie do obszarów leśnych, których grunt leśny składa się przeważnie z wapienia, łupków, skał łatwo wietrzejących lub które leżą na stromych stokach.

Te obszary oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłosi je publicznie, przyczem jednak poszczególne przestrzenie leśne a według okoliczności nawet pojedyncze parcele mogą być wyłączone.

§. 2.

O każdym zamierzonym zupełnym wyrębie wogóle tudzież o każdym zamierzonym przerębywaniu, wskutek którego na przeznaczonej do cięcia przestrzeni 25 arów pozostać ma mniej aniżeli połowa potrzebnych do zupełnie zwartego drzewostanu pni głównego rodzaju drzewostanu, należy uczynić doniesienie do powiatowej władzy politycznej.

Zgłoszenie to winno być wniesione najmniej na 45 dni przed zamierzonym rozpoczęciem cięcia.

§. 3.

Do wniesienia zgłoszenia obowiązany jest posiadacz lasu a względnie jego zastępca prawny.

W zgłoszeniu należy podać:

1. numer parcel i powierzchnię do cięcia przeznaczoną przestrzeni. Gdy chodzi tylko o pewną część parceli, potrzebnem jest dokładne opisanie położenia przestrzeni do cięcia przeznaczonych;

2. czy wyrębu dokona sam posiadacz lasu, lub czy powierzy wykonanie komu innemu; a w tym ostatnim wypadku

3. imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania przedsiębiorcy.

Jeśli w chwili zgłoszenia nie jest jeszcze wiadomem nazwisko i miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, zgłosi go posiadacz lasu dodatkowo w przeciągu 45 dni po wyraźnie lub milcząco (§. 4.) udzielonem zezwoleniu.

Władza polityczna powiatowa potwierdzi stronie dzień zgłoszenia wyrębu.

§. 4.

Na skutek wniesionego zgłoszenia zarządzi polityczna władza powiatowa, o ile nie jest jej znana miejscowość i stosunki zgłoszonej do cięcia przestrzeni, przez właściwego technika lasowego potrzebne badania na miejscu jednak bez kosztów dla strony.

Badania mają wykazać:

1. czy dana przestrzeń nie należy do kategorii lasów zamkniętych (§. 19. ust. lasowej) albo tych lasów, które podlegają ograniczeniom gospodarczym w myśl postanowień §. 6. ustawy lasowej z 3. grudnia 1852, dz. u. p. Nr. 250;

2. czy zamierzony sposób i rozmiary wyrębu nie są sprzeczne z postanowieniami §. 7. ust. lasowej;

3. czy zamierzone wyrębywanie w danych warunkach nie spowodowałoby dewastacyi (§. 4. ust. lasowej);

4. czy przez zamierzony wyrąb nie zostanie sąsiedni las widocznie na szkodliwe działanie wiatrów narażonym:

Jeżeli zachodzi jeden z przytoczonych wypadków, polityczna władza powiatowa albo odmówi, zupełnie pozwolenia na wyrąb, albo zezwoli z pewnymi ograniczeniami i z zachowaniem pewnych ostrożności.

Jeżeli zaś żadna z wyżej przytoczonych okoliczności nie zachodzi, winna polityczna władza powiatowa wydać bezzwłocznie pozwolenie na wyrąb.

Gdyby się okazało, że zamierzony wyrąb jest wprawdzie ze stanowiska niniejszej ustawy dopuszczalny, jednakowoż zachodzą względy na ochronę i bezpieczeństwo publiczne (§. 19. ust. las.), należy wyrębu odmówić a równocześnie wdrożyć dochodzenie o uznanie tej przestrzeni za las zamknięty.

Jeżeli posiadacz lasu w przeciągu 45. dni od dnia zgłoszenia wyrębu nie otrzyma od powiatowej władzy politycznej żadnej rezolucyi, wolno mu przystąpić do wyrębu.

§. 5.

Gdy polityczna władza powiatowa zakaze wyrębu lub też dozwoli go z pewnymi ograniczeniami, przysłuży stronie prawo odwołania (§. 18.) i żądania komisijnego dochodzenia co do dopuszczalności zamierzonego wyrębu.

Do przeprowadzenia w tym wypadku dochodzenia na miejscu zawezwie powiatowa władza polityczna dwóch przez siebie wyznaczonych rzeczoznawców i posiadacza lasu. — W wypadkach mniejszej wagi wystarczy powołanie tylko jednego rzeczoznawcy.

Na prośbę strony należy do tych dochodzeń powołać takich techników lasów jako znawców, którzy nie należą do państwowego leśno-technicznego personalu.

W miarę wyniku przeprowadzonego dochodzenia na miejscu rozstrzyga Namiestnictwo o dopuszczalności wyrębu jakoteż o możliwych warunkach, pod jakimi na wyrąb można zezwolić.

§. 6.

Przedsiębiorca wyrębu (§. 3. ust. 3.) obowiązany jest przekonać się przed rozpoczęciem cięcia, czy wyrąb zgłoszono u powiatowej władzy politycznej.

Za przedsięwzięte wyrębywanie bez zgłoszenia lub za wcześniejsze rozpoczęcie, niż w §. 4. końcowym ustępie oznaczono, za wyrąb wbrew zakazowi, lub za przekroczenie warunków udzielonego pozwolenia, odpowiadają zarówno przedsiębiorca jak i posiadacz lasu.

§. 7.

Zręby muszą być oczyszczane z odpadów i na nowo zalesieniu poddane w terminie przez władzę przy udzieleniu zezwolenia naznaczonym.

Gdy jest wątpliwem, czy strona podoła uczynić zadość temu obowiązkowi, można uczynić zależnem udzielenie pozwolenia na wyrąb od złożenia odpowiedniej kaucyi.

Kaucyę wydaje się dopiero po ukończeniu i uznaniu zalesienia za odpowiednie.

Jeśliby zalesienia zupełnie zaniechano, lub wykonano je niezupełnie, służy kancya na pokrycie kosztów zalesienia względnie uzupełnienia, co z urzędu wykonaniem zostanie.

II. O zupełnym wyrębie i paleniu kosodrzewiny.

§. 8.

Przy zamierzonym zupełnym wyrębie kosodrzewiny wchodzi w zastosowanie w całym kraju postanowienia §§. 2—7 niniejszej ustawy bez względu na rodzaj gleby i oznaczenie kultury danej parceli w katastrze podatku gruntowego.

Władza polityczna może w wydać się mającem pozwoleniu na zupełny wyrąb kosodrzewiny nakazać szczególnie prowadzenie zrębów także w kierunku poziomym t. j. prostopadle do kierunku spadu.

Wypalanie kosodrzewiny jest bezwzględnie wzbronione w całym kraju.

III. Wyrąb, wyprowadzanie i składanie drzewa w dorzeczu dzikich potoków.

§. 9.

Przepisy następnych §§. 10—15 stosują się w dorzeczu tych dzikich potoków, gdzie wskazana jest szczególna ostrożność przy wyrębie, wywozie i składaniu drzewa, celem zapobieżenia niebezpieczeństwu od wody.

Takie dorzecza oznaczy i ogłosi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 10.

Na użycie istniejących żłobów (ryz) wodnych, ziemnych, drogowych, lodowych i śniegowych w celu wyprowadzenia drzewa, potrzeba pozwolenia politycznej władzy powiatowej.

Pozwolenia udziela polityczna władza powiatowa na czas od wypadku do wypadku oznaczyć się mający, nie przekraczający trzech lat, o ile przepisy ustawy lasowej inaczej nie postanawiają.

Takie samo pozwolenie potrzebnem jest także do budowy wszelkich większych urządzeń do wyprowadzania drzewa.

Przy udzieleniu pozwolenia lub odmowie należy stosować analogicznie przepis ustępu pierwszego §. 30. ustawy lasowej.

Jeżeli przy spuszczeniu drzewa po stokach bez użycia żłobów lub innych urządzeń do sprowadzenia zachodzi obawa uruchomienia gleby, może polityczna władza powiatowa nakazać stosowne środki ochronne nawet wówczas, gdyby drzewo sprowadzanem było po własnym gruncie posiadacza lasu.

Za wyprowadzanie drzewa bez urzędowego pozwolenia lub z pominięciem zastrzeżeń w pozwoleniu środków ostrożności, jakoteż za przedsięwzięte bez pozwolenia wykonanie urządzeń do spustu drzewa, odpowiada oprócz przedsiębiorcy albo tego, który polecił wykonanie, także właściciel gruntu, jeśli na wyprowadzenie drzewa lub budowę urządzeń jawnie lub mileżąco przyzwolił.

§. 11.

Ten, kto drzewo wyprowadza, względnie ten, kto urządzenia do wyprowadzenia drzewa wykonać kazał, niemniej też właściciel gruntu, ten ostatni jednak tylko co do tej części urządzenia, która się na jego gruncie znajduje, obowiązani są solidarnie po każdorazowym spuszczeniu drzewa zarządzić wyrównanie, ubezpieczenie, zadarnienie i umocnienie wyżłobionej, porytej i rozluźnionej powierzchni gruntu.

Polityczna władza powiatowa może co do sposobu i wykonania takich zarządzeń ewentualnie po przesłuchaniu znawców wydać bliższe przepisy.

§. 12.

Drzewa zrąbanego w łożyskach dzikich potoków i na tychże stokach nie wolno bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej składać w terenie zalewowym dzikich potoków.

Na ustawienie mielerzy węglowych na gruntach w terenie zalewowym dzikich potoków potrzeba również zezwolenia politycznej władzy powiatowej.

§. 13.

Posiadacz lasu, w którego lesie wykonuje się wyrąb, obowiązany jest solidarnie z przedsiębiorcą wyrębu i wyprowadzania drzewa natychmiast oczyścić zręby na stokach, leżących w dorzeczu potoku górskiego, oraz sprzątnąć pnie i odpady z łożyska potoku i z terenu zalewowego. Jeżeliby oczyszczenie było niemożliwem, należy odpady porąbać i spalić na miejscu.

Taki sam obowiązek ciąży na przedsiębiorstwach spustu co do drzewa pozostałego w łożysku potoku przy spuszczeniu.

§. 14.

Każda gmina a względnie obszar dworski ma oczyścić na swoim terytorjum łożyska dzikich potoków corocznie z naniesionych na powierzchnie drzew, złomów, pniaków i odpadków, o ile obowiązek ten nie ciąży w myśl §. 13. na posiadaczach lasu i przedsiębiorcach wyrębu lub wywozu.

Co roku na wiosnę zarządzi zwierzchność gminna albo przełożenstwo obszaru dworskiego obejrzenie przestrzeni potoku na swoim terytoryum; zbada, skąd pochodzą znalezione drzewa, złomy i t. p. i wedle okoliczności albo zarządzi uprzątnięcie i oczyszczenie łożyska na własny koszt, albo też doniesie o tem powiatowej władzy politycznej, wymieniając osobę w myśl §. 13. do uprzątnięcia obowiązana.

Jeżeli dziki potok przepływa przez dwie albo więcej gmin lub obszarów dworskich, oznaczy dla nich polityczna władza powiatowa kolej robót koło czyszczenia łożyska.

Jeżeli przy obchodzie łożyska dzikiego potoku spostrzeżonym zostanie jakikolwiek niebezpieczeństwem grożący stan, jak usuwiska lub uszkodzenia budowli ochronnych i t. p., winna zwierzchność gminna, a względnie przełożenstwo obszaru dworskiego zarządzić usunięcie tego niebezpieczeństwa.

Jeżeli wykonanie naprawek tego rodzaju przekracza siły gminy lub obszaru dworskiego albo zachodzi wypadek w następnym ustępie przewidziany, zawiadomi zwierzchność gminna lub przełożenstwo obszaru dworskiego o tem polityczną władzę powiatową, która ma zarządzić, co uzna za stosowne.

O uszkodzeniach budowli ochronnych, wykonanych w potoku dzikim na podstawie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 (dz. u. p. l. 117), ma zwierzchność gminna względnie przełożony obszar dworski zawiadomić polityczną władzę powiatową, która zarządzi, co potrzeba, w szczególności postąpi stosownie do postanowień §§. 18 do 20 powołanej ustawy.

§. 15.

Jeżeli osoby w poprzednich §§. 11—15 wymienione, jakoteż zwierzchność gminna i przełożenstwo obszaru dworskiego nałożonych na nich obowiązków mimo urzędowego wezwania w oznaczonym terminie nie dopełnią, polityczna władza powiatowa zarządzi wykonanie dotyczących robót na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanych.

Władza polityczna powiatowa może również zarządzić usunięcie postawionych bez pozwolenia zakładów i urządzeń do wyprowadzania drzewa, węglarek i składów na drzewo na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza lasu lub przedsiębiorcy, albo też wydać inne potrzebne zarządzenia, gdyby strony nie wykonały w oznaczonym czasie wydanego do nich urzędowego polecenia.

IV. Postanowienia karne i końcowe.

§. 16.

Za niedopełnienie obowiązków, niniejszą ustawą albo wydanemi na jej podstawie urzędowemi przepisami i zarządzeniami, nałożonych na posiadaczy lasów lub gruntów w ogółności, jako też na przedsiębiorców wyrębu i na przedsiębiorców wyprowadzania drzewa karać będzie polityczna władza powiatowa, o ile powszechna ustawa karna nie będzie miała zastosowania, grzywnami od 10—400 koron albo aresztem od 1. do 40. dni.

Oprócz tego może polityczna władza powiatowa orzec częściową lub zupełną utratę produktów leśnych wbrew przepisom uzyskanych, na skład złożonych lub wyprowadzonych.

Za przekroczenia, które pociągają za sobą znaczne szkody dla dobra publicznego, może być podwyższoną kara pieniężna do 1000 koron a areszt do 3 miesięcy, a równocześnie może być orzeczona nietylko konfiskata produktów leśnych, ale może być także odjętem pozwolenie na wyprowadzanie drzewa.

W razie nieściągalności zamieni się karę pieniężną na areszt w ten sposób, że za każde 10 koron grzywny liczy się 24 godzin aresztu. W tym stosunku obliczona kara aresztu nie może być jednak dłuższą nad trzy miesiące.

Kary pieniężne, jakoteż uznane za przepadłe produktu leśne a względnie uzyskana za sprzedaż tychże cena kupna wpływają do funduszu zalesień ochronnych (§. 20 ustawy z dnia . . . . . Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. . . .)

W orzeczeniu należy prócz kary nałożyć także obowiązek do zwrotu szkody przekroczeniem spowodowanej, chyba by konieczność dalszego badania nieodzownie wymagała odesłania pretensyi o odszkodowanie na drogę prawa cywilnego. Przeciwnie orzeczeniu politycznej władzy w sprawach o odszkodowanie służy interesowanemu zwykła droga prawa.

§. 17.

Dochodzenie i karanie przekroczeń z niniejszej ustawy ulega zadawnieniu, jeśli przeciw winnym w ciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia czynu karygodnego nie wdrożono dochodzenia.

Zadawnienie nie zwalnia od zwrotu szkody i od wykonania obowiązków tą ustawą nałożonych.

§. 18.

Przeciw rozstrzygnięciom i orzeczeniom karnym, wydanym na podstawie niniejszej ustawy przez polityczną władzę powiatową, służy interesowanym prawo odwołania do Namiestnictwa jako drugiej instancji.

Przeciwko rozstrzygnięciom Namiestnictwa prawo odwołania służy: mianowicie co do kar, i co do połączonego z tem zwrotu szkody lub kosztów, do Ministerstwa spraw wewnętrznych, które orzeka w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa; zaś co do wszelkich innych zarządzeń do Ministerstwa rolnictwa jako trzeciej instancji.

Odwołanie należy wnieść w każdym razie w przeciągu dni 14. do politycznej władzy powiatowej.

Przeciwko zatwierdzonemu albo złagodzonemu orzeczeniu karnemu przez Namiestnictwo, jest dalsze odwołanie niedopuszczalne.

§. 19.

Odwołanie wniesione przeciw zakazowi, wydanemu na podstawie niniejszej ustawy przez polityczną władzę powiatową, nie wstrzymuje tymczasowej mocy prawnej tego zakazu.

Odwołanie przeciw zarządzeniu pewnych świadczeń nie powstrzymuje tylko wówczas wykonania, jeżeli polityczna władza powiatowa ze względu na grożące niebezpieczeństwo w zwłoce natychmiastowe wykonanie postanowi.

§. 20.

Postanowienia niniejszej ustawy jakoteż wydane na jej podstawie przepisy nie mogą w żadnym razie stać na przeszkodzie wydaniu dalszych lub odmiennych postanowień po myśli ustawy państwowej z 30. czerwca 1884, Nr. 117 dz. p. p., i odpowiednio do unormowanego w tej ustawie postępowania dla tych miejscowości, które z powodu wykonania zabudowania dzikich potoków na podstawie powołanej ustawy państwowej wcielone zostaną do pola roboczego (§. 1. tej ustawy).

Co do karania za przekroczenie przepisów w takich miejscowościach obowiązujących, tudzież co do sposobu użycia grzywien i pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży zajętych produktów leśnych, wchodzą wówczas w zastosowanie przepisy powołanej ustawy państwowej.

§. 21.

Postanowienia niniejszej ustawy będą miały zastosowanie także do tych umów, które zawarte zostały przed wejściem w życie tej ustawy.

Polityczna władza powiatowa może jednak na korzyść takiej umowy uczynić pewien wyjątek, jeżeli istnienie takiej umowy zgłoszonem u niej zostało w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia opublikowania ogłoszenia, wydanego po myśli §. 1. tej ustawy.

Jeżeli odnośnie do zgłoszonej w należyтым terminie umowy żąda się zastosowania pewnego wyłączenia z pod przepisów niniejszej ustawy, winna polityczna władza powiatowa przeprowadzić poprzednio rozprawę i następnie orzec o dopuszczalności wyłączeń i o rozciągłości tychże.

§. 23.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Ministrowi spraw wewnętrznych.

